

Матвійчук Я.С.

студентка,

*ВКНЗ «Коростишівський педагогічний коледж
імені І.Я. Франка»*

НАШОМУ ПАШКЕВИЧУ – 80

У лютому місяці 2018 року виповнилось 80 років від дня народження Анатолія Максимовича Пашкевича, народного артиста України, композитора, письменника, лауреата літературно-мистецької премії імені Дмитра Луценка, хорового диригента.

Анатолій Максимович Пашкевич народився 11 лютого 1938 року в селищі Довбиші Баранівського району Житомирської області у родині Максима Дмитровича Пашкевича та Феодосії Іванівни Зіміної. Через рік сім'я переїхала в Баранівку, де оселилася в невеликому будинку на вулиці Червоноармійській. Вона тепер носить ім'я Пашкевича.

У свята, а то й просто вечорами, батько брав у руки трофейну гармошку, яку привіз із війни, а мама починала співати. Вона мала чудовий голос. І саме в рідній хаті почав розвиватися талант Анатолія.

У цій сім'ї народилось і виросло двоє талановитих дітей. Анатолій став членом Спілки композиторів України, а його молодший брат Володимир – головою Спілки художників колишнього Радянського Союзу.

Анатолій самоучки навчився грати на баяні й опанувати складні музичні твори. Після невдалої спроби вступу до Київського музичного училища ім. Р. М. Глієра він заочно навчався у Московському Всесоюзному будинку народної творчості на музичних курсах. Навчатись довелося паралельно зі службою в армії. А служив Анатолій Максимович на Північному морському флоті в місті Североморськ на Баренцевому морі. «За велику організаційну роботу, активну участь у художній самодіяльності й досягнуті в огляді успіхи Нагороджую ювілейною медаллю «26 років Північного флоту» – товариша старшину першої статті А. М. Пашкевича, командуючий флотом адмірал Чабаненко». Це була перша нагорода Анатолія Максимовича, якою він дуже пишався.

Після звільнення у запас він повернувся у рідну Баранівку, й тут повністю віддав себе мистецтву й людям.

Хор Баранівського Будинку культури неодноразово перемагав на олімпіадах та фестивалях. Під час одного з оглядів Художньої самодіяльності у Києві сам Григорій Верьовка оцінив творчі здібності й талант молодого керівника колективу.

У 1962 році А. М. Пашкевич переїздить у с. Довбиш, де при місцевому фарфоровому заводі створює новий співочий колектив й танцювальну групу. Це був час розквіту його таланту як керівника й диригента.

Анатолія Пашкевича запрошують у Житомир, у хоревий колектив «Льонок». У 1963 році він відновлює цей колектив, їздить з концертами по містах України. Це вже не аматорський, а професійний хор.

Пізніше Анатолій Авдієвський запрошує Пашкевича хормейстером у Черкаський Народний хор, де до нього прийшла слава, як композитора й хорового диригента і де він розкрив для України талановитих співаків – Раїсу Кириченко і Ольгу Павловську. Анатолій Пашкевич запросив їх із житомирського «Льонка».

У другій половині 1960-х у наше життя увірвалися своєю неперевершеною популярністю пісні «Степом, степом» (на вірші Миколи Негоди), пізніше «Мамина вишня», «Хата моя, біла хата» (у співтоваристві з Дмитром Луценком), «Синові» (з поезій Василя Симоненка).

Особлива сторінка в творчості Пашкевича – співпраця з Дмитром Луценком. На вірші Луценка Пашкевич написав багато гарних пісень – «А мати ходить на курган», «Батькове серце», «Гуси летіли», «Хата моя, біла хата», «Любисток», «Ой ти, ніченько» але найкраща з них – «Мамина вишня», що за своєю популярністю не поступається пісні «Степом, степом» і теж стала народною.

Народний артист України, багаторічний керівник Поліського ансамблю пісні й танцю «Льонок», композитор і поет Іван Сльота говорив: «Я відверто завжди дивувався витонченості їхньої з Луценком пісні «Ой ти, ніченько». Ну повна схожість з народною. Дуже логічно вона виписана – тут і народні виводи, і мелодійні ходи – нічого не скажеш! Слова самі просяться на музику – нічого не викинеш, нічого не додаси».

З 1965 по 1973 рік композитор працював хормейстером під керівництвом Анатолія Авдієвського, а згодом – і художнім керівником Черкаського народного хору. Саме на цей період припав яскравий творчий злет Пашкевича й очолюваного ним колективу. Зі своєю незрівнянною творчою манерою і притаманним тільки йому звучанням Черкаський хор став коліскою милозвучних пісень Анатолія Пашкевича, які одразу забриніли у чутливих українських серцях. Як оцінював цей період сам композитор: «Для мене все тоді було нове, я пізнавав усе вперше, і це, зрештою, дало свої результати. Там я почав «злітати» на крилах народної пісні».

На початку 80-х років Анатолій Пашкевич очолює Волинський народний хор. У 1978 році обласному театрі відбувся перший концерт цього колективу, на якому й прозвучала «Пісня про Волинь» написано у співпраці з Дмитром Луценком. Волиняни полюбили цей твір, і вона живе в репертуарі й досі.

Відтоді були виступи хорового колективу і на Волині, і в містах та селах... Глядачі тепло сприймали і пісні, написані у співтоваристві з місцевими поетами – «На Волині льон зацвів», «Земле наша мила», «Фронтові побратими», «Світязь», та обробки народних пісень.

У жовтні 1989 року Анатолій Пашкевич на запрошення обласного управління культури переїхав у Чернігів. Його призначили художнім керівником та головним диригентом Чернігівського Народного хору. На

Чернігівській землі він продовжує плідно працювати як композитор і поет. Тут він написав кантату «Чернігівські дзвони», твори «Довженкова земля», «Моє село», «Мамині руки». Фольк-оперу «Блудний син» написав на замовлення з Німеччини.

Крім музики Пашкевич писав ще й вірші, новели та оповідання. Вони вийшли окремою книгою «Мамина вишня» у київському видавництві «Веселка» у 1994 році.

Коли його запитували: «Де Вам, Максимовичу, найкраще живеться і працюється – на Житомирщині, в Черкасах, Луцьку чи Чернігові?» – Не замислюючись, відповів: «В Україні!».

Він визначав: «... На досягнутому не зупинюся. Вважаю себе хліборобом, що вирощує хліб, хліб духовний, стараюся, щоб він був без устухів. Прикладу всіх зусиль, аби наша молода незалежна Україна була щасливою, бо є вона найпрекрасніша квітка на планеті, аби наш народ співав найкращих пісень, жив у достатку. І ще хочу висловитись словами нашого поета Павла Тичини:

Всі радощі свої і чорну днину –
Усе я з вами розділю.
Ви любите свою Вкраїну –
Я більш її люблю!»

Анатолій Максимович помер у січні 2005 року. Поховали його на міському кладовищі у Черкасах поруч з народною артисткою Ольгою Павловською.

Усе життя Анатолія Пашкевича пов'язане з Баранівкою, із тихесенькими річками Случем та Душнівкою, з чудовими людьми.

Прожив Анатолій плідне життя і залишив після себе справжні пісенні скарби, які звучатимуть у серці кожної простої людини, яка любить пісню і буде з вдячністю згадувати ім'я видатного композитора.

Земляки Анатолія свято бережуть пам'ять про нього, його ім'ям назвали районний будинок культури, вулицю, де він проживав зі своїми батьками, а також у Баранівці проводиться фестиваль хорової пісні пам'яті А. М. Пашкевича. На фасаді Будинку культури, де розпочинав свій творчий шлях композитор, встановлено меморіальну дошку, у районному краєзнавчому музеї відкрито відділ, присвячений Анатолію Максимовичу Пашкевичу.

Список використаних джерел:

1. Костенко В.І. Костенко Володимир. Анатолій Пашкевич: спогади / Володимир Костенко; упоряд. і ред. Н. І. Даниленко. – Київ: Фенікс, 2016. – 335 с.
2. Олійник Г.А. Пашкевич у нас один. – Житомир: ПП «Рута», 2013.
3. Пашкевич А.М. Без натхнення ні пісні не напишеш, ні чобота не залатаєш: бесіда з композитором А.М. Пашкевичем / записала Л. Дорошина / Нова Доба – 2003. – 29 травня.
4. Пашкевич А.М. Мамина вишня [Ноти]: вокально-хорові твори на слова українських поетів / А.М. Пашкевич; передм. Г.А. Максименко. – Луцьк: Волинська книга, 2008. – 92 с.